בס"ד

יום ', ' בטבת תשנ"ח (בינואר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם,
יהיה להם גם הכוח לפתוח את שערי עתידם

אבא קובנר, 1978

תמ"ל אומרים לנו שמשה מדבר שיחה אחרונה עם הקב"ה בהר נבו כאשר ה' ביקש ממנו לעלות אל ההר שישכול ממדרים - שאול ימים, שלוחינו אנו רואים חבר בפרשת שמות:

"מי אנוכי כי אלך אל פרעה ..."

"ואמרו לי (בני ישראל) מה שמו - מי ששלח אותך - מה אומר אלהם?"

"ידוע משה ... הן לא יאמינו לי ולא ישמעו בקולי..."

"לא איש דברים אנוכי ... כי כבד פה וכבד לשון אנוכי"

וכו'

אך למען שלמות הסיבות שאינה מפורטת כאן בפרשת שמות נמצאת בפרשת השבוע שלנו - בפרשת "תבוא":

"ולא נתן ה' לכם לב לדעת ועיניים לראות ואזנים לשמוע..."

אנו רואים במציאה את הדברים שה' רוצה בשבילנו כדי לגאול אותנו ממצרים אחת - ולנצח לנו. אפשר ה' אולי להוציא אותנו ממצרים אך לא לגאול אותנו ממצרים אחת? כדי להוכיח שבלעדי משה רבנו לעולם לא נוכל לצאת מגלות.

שליחות דומה יש לבני כולם:

כפי שאומר ה' לאדם ומובא בפרשת יציאת אדם:

"על-כן יעזוב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד"

איך אפשר לגדור משפחות דמויות כאלו? הפשה אחת בוה בשתים מן ה-7 בברכות:

הברכה ה-5 מסיימת: משמח חתן וכלה

ואילו ה-6 מסיימת: משמח חתן עם הכלה.

מסבירים לנו תמ"ל שבתוך המסירת שד ת" הנישואין כל אחד מבני הזוג עולם בפני עצמו ויש להכיר בכך - כל אחד מהם מכלים

יום נעים !

הוא גנזו מתחת לכסא הכבוד שכך אמרו חכמים: "גדולה התשובה שמגעת עד כסא הכבוד"!

לכך אמרו: "זה יתנו" — "כזה יתנו". מטבע של אש יתנו, מטבע קטן שהוא ניתן מתוך נדיבות לב, בלב מלא אהבה עזה להקב"ה, שרשפיה רשפי אש — שלהבת־י־ה!

אחדות ישראל

כיון שאמרה תורה (שמות ל): "זה יתנו כל העובר על הפקודים מחצית השקל", למה צריך הכתוב לומר "העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט"? כלום היינו באים לחלק בין עני לעשיר במה שלא אמרה תורה לחלק? —

לא דברה תורה אלא כנגד נדיבי הלב שבישראל שלבם עשיר במדת הנדיבות וכל אשר להם מבקשים לתת לכפר על נפשותיהם, אמרה תורה, עשירי לב אלה לא ירבו בנדבה, כי אם ירבו — צרי הלב אשר בעם לא יבואו אתם בנדבה כלל: שיאמרו, אין נדבה אלא מה שאדם נותן כל אשר יש לו, ונמצא העם מחולק לשנים, צרי הלב ורחבי הלב; —

לפיכך אמרה תורה, איש התרומות ועשיר הנדיבות, בזה הוא יראה נדיבותו אשר יבלום כח נדיבותו ולא יתן לו פורקן אלא במחצית השקל בלבד, וע"כ הוא פותח פתח של נדיבות לב לצרי הלב שלא ימעיטו, כי יאמרו, זו כל נדבתם של נדיבי הלב — אף אני בנדבה זו! ונמצא פל העם אחוזים ואחודים כלם במדה זו של נדיבות.

זה למדת, שחביבה היא לפני המקום וטובה היא לכל ישראל, בין גדול ובין קטן, מצוה קטנה שישראל עושין אותה באחדות, ממצוה גדולה שעושין אותה הגדולים בלבד. שכן אמרה תורה "העשיר לא ירבה", כדי שה"דל לא ימעיט".

גדול הרצון לעשות מצוה

יש נדיבות במעשה ויש גם נדיבות ברצון. בעוונותינו שאין בית המקדש, ובטלים הקרבנות, ומצות מחצית השקל אינה נוהגת, אעפי"כ מצות הקריאה בתורה בפרשת שקלים אינה בטלה. שכן עיקרה של מצות מחצית השקל היא לעורר את הנדיבות שבלב שיהא אדם מוכן למסור את מה שיש בידו כדי לעשות רצון בוראו. והשתדלות זו על נדיבות הלב לעולם נוהגת, והיא מתעוררת אצל האדם מישראל בשעה שהוא קורא בתורה בענין זה, או שומע מפי הקורא בתורה.

ולא עוד, אלא שלפעמים גדולה ההשתוקקות להתנדבות, יותר מן ההתנדבות גופא. ואף שאין בידיו לנדב לעבודת בית המקדש, כיון שמשתוקקים לכך ומשתעשעים במצוה זו וקוראים בה בתורה, מעלה עלינו הכתוב כאילו קימנוה, וע"כ גם נזכה לעשותה במהרה בימינו.